

UPPHOVSRÄTT

Skyddar skapande arbete

Vad är upphovsrätt?

- Ett skydd för skapande arbete
- En lagstadgad rätt som tillfaller en person som har skapat ett verk.
- Upphovsrätten ger den som har skapat verket rätt att fatta beslut om på vilket sätt man får använda verket.
- Upphovsrätten gör det möjligt för skapande upphovsmän att få betalt för sitt arbete

Vad innebär upphovsrätten?

- Upphovsmannen får ekonomiska och moraliska rättigheter
- Upphovsmannen får bestämma hur verket används.
 - Exempelvis
 - Om verket får publiceras
 - Om man ska trycka exemplar av verket
 - Om verket får användas som en del av ett annat verk, exempelvis om ett musikstycke får användas i en film eller i reklam
 - Om verket får göras om till en annan konstform, exempelvis om en bok får filmatiseras
 - Får man bearbeta verket, till exempel modifiera en bild eller översätta en bok till ett annat språk
- Upphovsrätten gör det möjligt att tjäna sitt uppehälle genom skapande arbete

Upphovsrätten skyddar det skapande arbetet

- Litterära eller konstnärliga verk
 - Den form som upphovsmannen har givit sitt verk
 - Det har ingen betydelse hur verket skapats
 - Verket kan exempelvis vara en sand- eller snöskulptur eller ett ljuskonstverk
- Resultatet av det skapande arbetet måste överskrida **verkströskeln**
 - det krävs ingen särskild kvalitetsmässig eller konstnärlig nivå
- Verkströskeln överskrids då verket är självständigt och **originellt**
 - uttrycker upphovsmannens personliga val

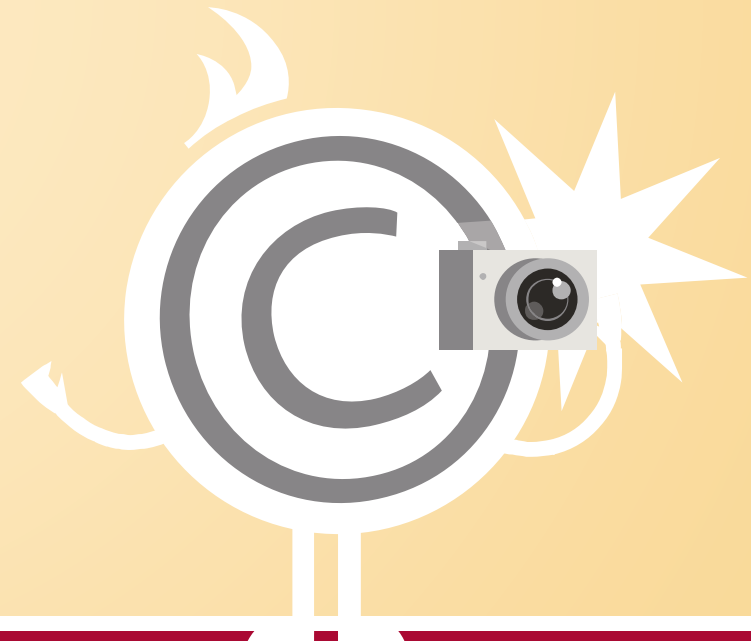
Vad skyddar upphovsrätten INTE?

- Informationen, idén, intrigen eller metoder använda i verket skyddas inte.
- Man får alltså fritt använda information, idéer och metoder, förutsatt att man själv producerar uttrycksformen (t.ex. text).

Hur uppstår upphovsrättsskydd?

- Skyddet uppstår **automatiskt** när ett verk har skapats
 - Det krävs varken registrering eller användning av ©-märket.
- Upphovsrätten gäller under upphovsmannens levnadstid och **70 år efter hans eller hennes dödsår.**

Vem får upphovsrätt?

- Upphovsrätten tillfaller alltid verkets upphovsman
- Upphovsmannen är den person som skapat verket
 - T.ex. tonsättare, textförfattare, författare, regissör, filmfotograf, illustratör, fotograf
- Upphovsmannen kan överlåta eller överföra hela sin upphovsrätt eller delar av den till någon annan
 - Den som upphovsrätten överlåts till kallas rättsinnehavare
 - Rättsinnehavaren kan också vara ett företag, en läroanstalt eller en annan organisation

Vilka rättigheter får upphovsmannen?

EKONOMISKA RÄTTIGHETER

- **Framställning av exemplar**
 - Till exempel genom att trycka, kopiera eller spara
- **Tillgängliggörande för allmänheten**
 - Till exempel offentligt framförande, offentlig visning av verksexemplar, distribuering av verksexemplar genom försäljning, genom utlåning eller uthyrning och förmedling till allmänheten till exempel genom att dela dem på nätet

MORALISKA RÄTTIGHETER

- **Namngivningsrätt**
 - När verket används måste upphovsmannen namnges.
- **Respekträtt**
 - Verket får inte ändras eller göras tillgängligt för allmänheten på ett sätt som kränker upphovsmannens litterära eller konstnärliga anseende eller originalitet.